

Najaar 2018 in de kijker

- **Montmartre IX**, zondag 2 september, 13 – 18 uur
- **Zomersnoei fruitbomen**, zaterdag 15 september, 13.30 – 16.30 uur
- **Boerenleven van weleer**, zondag 9 en 16 september, 14 – 18 uur
- **Dagtrip naar Nederland**, zaterdag 22 september, 7 – 19 uur
- **Kamerplanten, niet voor muurbloempjes**, woensdag 26 september, 19.30 – 22 uur
- **Oogstfeest en nationale fruitexpo**, zondag 30 september, 10 – 18 uur
- **Expo's : Zaden en vruchten op reis en fruitexpo**, zondag 30 september – zondag 28 oktober
- **Klimaattips die er echt toe doen**, vrijdag 5 oktober, 19.30 – 22 uur
- **Sapmobiel**, zondag 7 oktober, 8 – 17 uur
- **Klimaatwandeling**, zondag 7 oktober, 14 – 16 uur
- **Kweepeer, de gouden vrucht**, dinsdag 16 oktober, 19.30 – 22 uur
- **Gezinsvriendelijke notenwandeling**, zaterdag 20 oktober, 9.30 uur – 11.30 uur
- **Koken met noten**, zondag 21 oktober 2018, 10 – 12.15 uur
- **Zelf schrijfkint maken van walnootschillen**, donderdag 25 oktober, 19.30 – 22 uur
- **Voorstelling tuinenreis Devon, Cornwall en Tresco, voorjaar 2019:** donderdag 8 november, 20 – 21 uur
- **Sint-Maartentocht**, vrijdag 9 november, vanaf 18 uur
- **Tuinen en natuurparken van Schotland**, donderdag 13 december, 20 – 21.30 uur
- **natuurtochten**, zondagen 9 september, 7 oktober, 11 november, 9 december en 13 januari
- **Brief van Simon**

**Tuincafetaria open tot zondag 28 oktober
zon- en feestdagen, 14 – 18 uur
woensdag i.s.m De Bron/De Stroom, 14 – 18 uur**

CURSUSSEN EN VOORDRACHTEN

Zomersnoei fruitbomen

Zaterdag 15 september 2018, 13.30 – 16.30 uur

De meeste mensen denken dat het beste seizoen om fruitbomen te snoeien de winter is. Maar dat hangt ervan af wat je met die snoei wil bereiken. Sommige ingrepen doe je namelijk beter in de zomer. Zo reageren bomen veel minder sterk op zomersnoei, waardoor er bij zware of achterstallige snoei minder waterscheuten gevormd worden. Doordat ze in blad staan, kunnen de bomen snoeiwonden onmiddellijk afgrendelen. Ook steenfruit snoei je het best na de oogst omwille van het risico op schimmelinfecties in de winter. Tijdens deze cursus brengen we je alle kneepjes van de zomersnoei van fruitbomen bij. Je steekt ook zelf de handen uit de mouwen om meteen de theorie in de praktijk om te zetten.

- *Organisatie: VELT-Waasland i.s.m Nationale Boomgaardenstichting en Hortus ter Saksen vzw*
- *Lesgever: Jan Van Bogaert*
- *Plaats: binnenkoer hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Inschrijven noodzakelijk via marc.temmermans@telenet.be, T 03 776 86 89 of M 0473 57 55 32 voor 13 september 2018*
- *Deelname: 7 euro, incl. info en drankje, 5 euro voor VELT-leden, NBS-leden en werkende leden Hortus ter Saksen vzw*

Kamerplanten, niet voor muurbloempjes

Woensdag 26 september 2018, 19.30 – 22 uur

Droom je van een *indoor jungle* in je woning, maar weet je niet hoe je moet starten? Ondervind je moeite om je kamerplanten in leven te houden? Kirsten van de blog *Plantenkoorts.com* geeft je raad voor een optimale groei en bloei. Leer hoe je kamerplanten stekt, verpot en verzorgt. Krijg tussendoor wetenschappelijke feiten over planten en hun impact op je gezondheid. Wil je meer weten over je eigen kamerplanten? Breng ze gerust mee. Verwaarloosde of zieke planten laat je echter beter thuis. Breng een duidelijke foto mee en krijg verzorgingstips.

- *Organisatie: Vormingplus Waas- en Dender, NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren en Hortus ter Saksen vzw*
- *Lesgever: Kirsten Vanderplanken, blogster plantenkoorts.com en doctor in de sociologie*
- *Plaats: Oranjerie Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Inschrijven tot 16 september 2018 bij Vormingplus Waas-en-Dender, T 03 775 44 84 of www.vormingplus.be/waas-en-dender*
- *Deelname: 13 euro, met korting: 7,50 euro*
- *Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946 , code 185458.0*

Klimaattips die er echt toe doen

Vrijdag 5 oktober 2018, 19.30 – 22 uur

Je wordt voortdurend om de oren geslagen met milieuvriendelijke aanbevelingen, raadgevingen en tips. Sommigen vragen om een fundamenteel andere levensstijl. In deze lezing toont Pieter Boussemaere hoe je met betrekkelijk eenvoudige aanpassingen toch een enorm verschil kan maken. Samen met ons bekijkt hij hoe je jezelf correct kan informeren, en hoe je invloed kan hebben op je omgeving, de overheid en de economie.

- *Organisatie: Vormingplus Waas- en Dender, NEC Hof ter Saksen en dienst milieubescherming gemeente Beveren*
- *Lesgever: Pieter Boussemaere, docent geschiedenis en klimaat Vives Hogeschool*
- *Plaats: CC Ter Vesten, Gravenplein 2, 9120 Beveren*
- *Inschrijven tot 24 september 2018 bij Vormingplus Waas-en-Dender, T 03 775 44 84 of www.vormingplus.be/waas-en-dender*
- *Deelname: 3 euro, met korting: 1,50 euro*
- *Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946,, code 185569*

Kweeper, de gouden vrucht

Dinsdag 16 oktober 2018, 19.30 – 22 uur

De kweeper is een tijdlang verdwenen uit onze keukens en van onze tafels. Nochtans heeft deze vergeten gouden vrucht allerlei toepassingen: gelei, moes, gebak, bij een groentenschotel, chutney en zelfs als snoep. Bij de oude Grieken was deze vrucht de hoofdrolspeler in het verhaal over het ontstaan van de Trojaanse Oorlog. Of hoe een kweeper een twistappel werd.

Half oktober zijn de vruchten rijp en kan de verwerking starten. In de les werken we 3 of 4 toepassingen uit die we allemaal gaan proeven. Je zal merken dat de kweeper niet alleen de show steelt in de tuin, maar ook in de keuken.

- *Organisatie: VELT-Waasland ism Hortus ter Saksen vzw*
- *Lesgever: Monique Vierendeel*
- *Plaats: bioklas oranjerie Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Inschrijven noodzakelijk via marc.temmermans@telenet.be, T 03 776 86 89 of M 0473 57 55 32 voor 10 oktober 2018*
- *Deelname: 12 euro of 10 euro met korting voor VELT-leden en werkende leden Hortus ter Saksen vzw.*
- *Betaling op rekeningnummer BE75 9799 4813 1151 van VELT-Waasland*
- *Meebrengen: schort, snijplank, aardappelmesje, potjes om restjes mee te nemen en 1 inmaakpotje*

Koken met noten

Zondag 21 oktober 2018, 10 – 12.15 uur

Noten kan je altijd en overal eten, ze zijn bij kamertemperatuur te bewaren en eenvoudig mee te nemen. Noten zijn zeer verzadigend en leveren goede vetten, eiwitten, vitamines, mineralen en bioactieve stoffen. Het gebruik van noten is zeer veelzijdig. Tijdens deze les gebruiken we de noot in al zijn aspecten: vleesvervangend, meelvervangend, zoet, hartig en zelfs roomvervangend.

- *Organisatie: Vormingplus Waas- en Dender, cultuurbeleid en NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren*
- *Lesgever: Ka Van Looken, creatieve duizendpoot en hobbykok*
- *Plaats: CC Ter Vesten, Gravenplein 2, 9120 Beveren*
- *Inschrijven tot 11 oktober 2018 bij Vormingplus Waas-en-Dender, T 03 775 44 84 of www.vormingplus.be/waas-en-dender*
- *Deelname: 19 euro, met korting: 12 euro*
- *Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946 , code 185175*
- *Meebrengen: snijmes, keukenplank, handdoek, een doosje om eventuele restjes in te bewaren.*

Zelf schrijfkinkt maken van walnootschillen

Donderdag 25 oktober 2018, 19.30 – 22 uur

Wist je dat je van walnootbolsters prima inkt kunt maken? Van afvalproduct tot zelfgemaakte inkt waarmee je kalligrafeert, tekent, stempelt of papier van een mooie ondergrond voorziet.

Walnoteninkt kleurt bruin en geeft een persoonlijk tintje aan je uitnodigingen, verjaardagskaarten, etc.

Op deze avond krijg je een boeiend verhaal te horen over de walnoot. Tijdens de voordracht demonstreert de lesgeefster hoe je precies inkt maakt van de schillen. Eenvoudig thuis na te maken.

- *Organisatie: Vormingplus Waas- en Dender en NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren*
- *Lesgever: Rita Baele, herboriste en Kristien Reynaert, natuurliefhebster*
- *Plaats: Oranjerie Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Inschrijven tot 15 oktober 2018 bij Vormingplus Waas-en-Dender, T 03 775 44 84 of www.vormingplus.be/waas-en-dender*
- *Deelname: 8,50 euro, met korting: 4,25 euro*
- *Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946 , code 185172*

Tuinen en natuurparken van Schotland

Donderdag 13 december 2018, 20 – 21.30 uur

We beginnen onze verkenning van Schotland in de Scottish Borders waar we Abbotsford house met zijn tuinen bezoeken. Dit huis was de thuis van de schrijver Sir Walter Scott, waarvan de historische romans tot de wereldliteratuur gerekend worden. We vervolgen onze weg naar Dawyck Botanical Gardens in Peebles. Dit is de plaats waar de bekende zuilvormige beuk voor het eerst als zaailing werd gevonden. Onze reis brengt ons nadien naar Glasgow, waar we het House for an Art Lover met zijn tuinen bezoeken. Dit huis met zijn tuinen is een pareltje en een ontwerp van de beroemde Arts&Crafts vertegenwoordiger Charles Rennie Macintosh.

We reizen verder naar de westkust waar we aan de Firth of Clyde de tuinen van Culzean castle kunnen bewonderen. Via Loch Lomond rijden we naar Trossachs National Park voor een wandeling door het bergmassief en het natuurgebied van Ben Lawers.

Na Tyndrum komen we in het natuurgebied van Glen Coe en verder naar Fort William voor een wandeling in Glen Nevis, de mooie vallei van de hoogste berg van Schotland, Ben Nevis.

In Mallaig nemen we de boot naar het eiland Skye, waarvan we de schitterende natuur ontdekken via wandelingen in het noorden van het eiland en in de Cuillin Hills. Daarnaast brengen we ook een bezoek aan de tuinen van Dunvegan Castle. Terug op het vasteland rijden we op de prachtige kustweg naar het noorden tot in de schitterende botanische tuinen van Inverewe Gardens. Deze tuin van de Scottish National Trust herbergt, dank zij de Golfstroom die recht op de Schotse westkust afstevent, een grote collectie aan speciale en ongewone planten, waarvan een groot deel afkomstig uit Australië en Nieuw-Zeeland.

We komen via Inverness in het machtige, majestueuze Cairngorms National Park terecht, het grootste aaneengesloten natuurgebied van Groot-Brittannië. Dit gebied is de thuis van onder andere auerhoenen, sneeuwwhazen, een kudde vrij levende rendieren en wilde katten.

We vervolgen onze weg en bekijken de tuinen van het kasteel Balmoral, vakantieverblijf en familiebezit van de Britse queen. Aangekocht door koningin Victoria bevat dit landgoed van 260 km² onder meer een schat aan aangeplante bossen en een goed draaiende boerderij. Richting oostkust bezoeken we nadien de tuinen van Crathes Castle met zijn grote “walled garden” en zijn eeuwenoude taxus snoeivormen. Via Stonehaven komen we aan in Glamis Castle met alweer prachtige tuinen. Dit landgoed was de thuis van de koningin-moeder en de geboorteplaats van prinses Margaret, de zus van de huidige koningin.

Na al dat natuur- en tuinengeweld komen we aan in Edinburgh, de hoofdstad van Schotland waar we tenslotte, om het af te leren, de schitterende Royal Botanical Garden bezoeken.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Presentatie en info: François Seghers, coisseghers@gmail.com*
- *Plaats: hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname: gratis*

IN EN OM HOF TER SAKSEN

Oogstfeest met nationale fruitexpo!

Zondag 30 september , 14 – 18 uur

Er is weer heel wat te beleven om de oogst van appels en peren te vieren. In het kasteel vind je de nationale appels- en perenexpo meegebracht door de specialisten van de nationale boomgaardenstichting. Je kan ook fruit proeven, enkele kilo's kopen of aansluiten bij het **begeleid bezoek in de boomgaard om 14.15 en 16 uur** . Velt en Wase Imkersbond geven zin aan fruit en honing. Er is Ierse folkmuziek van **Seasons on the road** en dit om 14.30 uur op het tuinterras van 'de orangerie'. Kinderen spelen een spel in de boomgaard. Iedereen welkom!

- o *Organisatie: NEC Hof ter Saksen- gemeente Beveren, Hortus ter Saksen vzw, Nationale Boomgaardenstichting vzw, Wase Imkersbond en Velt Waasland.*
- o *Info: christa.maes@beveren.be*
- o *Plaats: Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- o *Deelname: gratis*

Sapmobiël!

Zondag 7 oktober , 8 – 17 uur

De sapmobiël van Frederic Lerouge is actief. Wie meer dan 75 kg eigen fruit heeft kan de hele dag langskomen om het te laten persen tot sap in een box. RESERVEREN NOODZAKELIJK!

- o *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. Frederic Lerouge*
- o *Plaats: Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- o *Fruit persen: contacteer **vooraf** info@appelperslerouge.be om het uur af te spreken dat jij mag komen met je fruit.*

Klimaatwandeling: de opwarming van de aarde concreet gemaakt

Zondag 7 oktober 2018 , 14 – 16 uur

Dat de aarde opwarmt door het toedoen van de mens, behoeft geen betoog meer. Op het eerste zicht merk je er nog niet veel van. Maar als je beter kijkt, en met de hulp van een ervaren gids, zie je effecten van deze opwarming op dieren en planten. Tijdens deze wandeling in Hof ter Saksen zie je zichtbare veranderingen in onze

nabije omgeving. Een tocht die de klimaatverandering zeer tastbaar maakt.

- *Organisatie: Vormingplus Waas- en Dender en NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren*
- *Gids: Christa Maes, natuurcoördinator gemeente Beveren*
- *Plaats: binnenkoer hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Inschrijven tot 1 oktober bij Vormingplus Waas-en-Dender, T 03 775 44 84 of www.vormingplus.be/waas-en-dender*
- *Deelname: 5 euro, met korting: 2,5 euro, incl. drankje*
- *Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946, code 185554.0*

Gezinsvriendelijke notenwandeling

Zaterdag 20 oktober 2018, 9.30 – 11.30 uur

Geniet van de herfststooi van de vele bomen en struiken in Hof ter Saksen. We focussen vandaag op noten. Vinden we typische najaarscadeautjes zoals kastanjes, beukenootjes, walnoten...? Zijn er hazelaars te vinden in het park? Onze gids leidt ons rond en deelt trucs om noten te vinden. Per volwassene kan er een kind aan kortingtarief deelnemen. Breng een zakje mee om je noten in te steken.

- *Organisatie: Vormingplus Waas- en Dender en NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren*
- *Gids: natuurgids NEC Hof ter Saksen*
- *Plaats: binnenkoer hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Inschrijven tot 11 oktober bij Vormingplus Waas-en-Dender, T 03 775 44 84 of www.vormingplus.be/waas-en-dender*
- *Deelname: 8 euro, met korting: 4 euro*
- *Betaling zo snel mogelijk na inschrijving op BE33 8916 7404 6946, code 185539.0*

Sint-Maartentocht

Vrijdag 9 november, vanaf 18 uur

Tijdens dit Sint-Maartenfeest wordt Hof ter Saksen ondergedompeld in een magische sfeer met vuur en licht. Ontdek het verhaal van Sint-Maarten met vuurshows, vertellingen, muziek en nog veel meer in en rond het sfeervol verlichte kasteel.

- *Organisatie: gemeente Beveren i.s.m. Beverse verenigingen*
- *Plaats: Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Info: erik.apers@beveren.be, T 03 750 16 29, M 0478 88 84 02*

TENTOONSTELLINGEN

Montmartre IX

Zondag 2 september 2018, 13 - 18 uur

Kunstenaars van allerlei pluimage, schilders, tekenaars, beeldhouwers, grafici en fotografen die zin hebben om hun werk naar het grote publiek te brengen, zijn erg welkom op Montmartre IX. Kunst in openlucht trekt jaarlijks een 200-tal kunstenaars over 3 edities. De werkjes van de jeugdwedstrijd zijn te bewonderen in het kasteel. Muzikale intermezzo's met Baneran, Ierse muziek met Guido Kersschot, Joke Ivens en Fabian Franssen terwijl Joske Vermeulen met een trio Dixielandmuziek op het terrein brengt. Doorlopend is er ook kindergrime.

- *Organisatie: Kunst Montmartre vzw i.s.m. gemeente Beveren*
- *Info: ludeba@skynet.be of www.kunstmontmartre.be*
- *Plaats: park Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Inschrijven als standhouder via www.kunstmontmartre.be of Lut De Baere, Alice Nahonlaan 7, 9120 Melsele of ludeba@skynet.be of M 0476 97 05 89*
- *Standhouders betalen voor een standplaats van 5 m bij 5 m, 5 euro en voorzien zelf tent, parasol, zeil of andere attributen om werken ten toon te stellen. Voor de bruikleen van een tafel en 4 stoelen wordt 5 euro borg aangerekend*
- *Gratis voor bezoekers*

Boerenleven van weleer, Hendrik De Graef

Zondagen 9 en 16 september 2018, 14 – 18 uur

Ondanks zijn actieve loopbaan heeft amateurfotograaf Hendrik De Graef een foto-archief van een 35-tal jaren vastgelegd. Hendrik (° 1956) werd als zoon van tuinders reeds vroeg ingeschakeld in het bedrijfsleven in Melsele. Veel van zijn foto's hebben te maken met land- en tuinbouw die hem nauw aan het hart liggen. Sinds 1982 is Hendrik op zoek naar zaken die stilaan verdwijnen.

- *Organisatie: Hendrik De Graef i.s.m. NEC Hof ter Saksen*
- *Info: Hendrik De Graef, Alice Nahonlaan 14A, 9120 Melsele*
- *Plaats: hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Gratis*

Natuurexpo zaden op reis / Fruitexpo

Zondag 30 september tot zondag 28 oktober,

maandag tot vrijdag, 9 – 16.30 uur / zondag, 14 – 18 uur

Mensen kunnen lopen, fietsen, de bus nemen,...planten niet. Toch lukt het hen om op de vreemdste plaatsen terecht te komen. Dit doen ze door hun zadjes op reis te sturen. Of spreken we over zaden? Het grootste zaad ter wereld wordt immers een 0,5 m groot en weegt 30 kg. Het is de zeekokosnoot of 'coco de mer' die voorkomt op een eiland in de Seychellen. Ook het kleinste zaadje, stoffijn, van de bijenorchis is te bespeuren.

In de expo helpt de zoekkaart op de vloer je bij de identificatie van een vrucht, de drager van de zaden. De antwoorden op de vragen op de vloerstickers vormen de sleutel naar de verschillende vruchttypes. Een korte beschrijving van de vrucht vind je in de verschillende kamertjes van het doolhof. Droge vruchten vind je onder de vorm van een doosvrucht bij klaproos, een peul bij boon of een splitvrucht bij esdoorn. Als bes tonen we graag de pompoen, als appelvrucht de mispel en als steenvrucht de walnoot! Wie gewoon een tomaat, appel of perzik had verwacht, wordt niet ontgoocheld, want zowel planten van bij ons als vruchten waar we veel mee te maken hebben, komen aan bod.

In deze expo in de hoeve ontdek je hoe zaden op reis gaan.

Vruchten kennen allerlei aanpassingen om zich te laten meenemen door wind en water, door vogels en zoogdieren, zelfs mieren doen mee. Ook langs de weg of in een reusachtig schip wordt menig vruchtje getransporteerd.

In de fruitexpo in het kasteel ontdek je talrijke appel- en

perenrassen, bijeen gezocht door de Nationale

Boomgaardenstichting (NBS). De verzameling start met 800 appel-

en perenrassen en afhankelijk van de houdbaarheid kan het aantal naar het einde toe afnemen.

- *Organisatie: NEC Hof ter Saksen, gemeente Beveren, Nationale boomgaardenstichting vzw, Wase Imkersbond en Velt Waasland*

- *Plaats: hoeve Hof ter Saksen / kasteel Hof ter Saksen (zondag) of open stelling van fruitexpo bij een begeleid bezoek*
- *Info: natuurontwikkeling@beveren.be of T 03 750 18 66*
- *Gratis*

TUINENREIZEN en DAGUITSTAPPEN

Dagtrip naar Nederland

Zaterdag 22 september, 7 – 19 uur

Deze dagtrip naar Nederland brengt ons naar enkele merkwaardige tuinen.

Onze eerste stop is de privétuin van Piet Oudolf in Hummelo. Sinds 1982 woont en werkt Piet Oudolf in Hummelo in de Gelderse Achterhoek. Zijn eigen tuin is 4000 m² en hoort bij een boerderij uit 1850. Piet is vooral gespecialiseerd in het gebruik van siergrassen in combinatie met vaste planten. Hij is een belangrijke vernieuwer die met zijn beplantingstechniek de afgelopen dertig jaar een kleine revolutie veroorzaakte in de tuin- en parkarchitectuur. Omdat de tuin nog slechts enkele maanden voor het publiek zal geopend zijn, maken we van de gelegenheid gebruik om deze privétuin alsnog te bezoeken. Eind 2018 sluit hij definitief de poort.

Rond de middag komen we aan in het 300 ha grote Máximapark in de omgeving van Utrecht, waar we eerst gaan lunchen in het parkrestaurant Anafora. De Vlinderhof in dat enorme park is een bijzondere tuin omdat hij ontworpen werd door Piet Oudolf én omdat het een bewonersinitiatief is. De tuin is namelijk tot stand gekomen in opdracht van initiatiefnemers uit de buurt en werd ook door hen aangeplant. Hij wordt nu door hen met liefde én passie beheerd en piekfijn onderhouden. En dat is er aan te zien!

Wie is Piet Oudolf?

De internationaal bekende tuinarchitect Piet Oudolf is een van de belangrijkste tuin- en landschapsarchitecten wereldwijd en is de belangrijkste vertegenwoordiger van de "Dutch Wave". Hij ontwerpt tuinen als levende bloemenschilderijen, en staat bekend als de Rembrandt van de tuinen. In zijn ontwerpen staan de vorm en structuur van de planten centraal, de kleuren zijn een

toegevoegde waarde. De levenscyclus van de plant, met alle stadia van jong groen tot uitgebloeide restanten vormen een belangrijk aspect en zorgen voor een natuurlijk uitzicht. Zijn tuinen zijn vooral bekend in het buitenland, met de High Line en de Gardens of Remembrance in New York als zijn bekendste realisaties. Om ook in Nederland mensen te laten genieten van Oudolfs werk ontstond het idee voor de Vlinderhof, met als ontwerpopdracht: een tuin die in elk seizoen de moeite waard is om te bezoeken.

In de namiddag komen we aan in Boskoop, waar we de bekende plantenkwekerij Esveld bezoeken. Deze kwekerij heeft niet alleen een enorm assortiment van tuinplanten en -bomen, maar beheert ook tien Nederlandse nationale plantencollecties, waarvan die van *Hydrangea* en esdoorn de bekendste zijn. De Japanse esdoortuin met zijn eeuwenoude exemplaren trekt trouwens bezoekers van over heel de wereld.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. Present Cars*
- *Reisbegeleiding en info: François Seghers, coisseghers@gmail.com, M 0032 475 23 34 86*
- *Plaats afspraak en vertrek bus: parking Cultuur Centrum ter Vesten, Gravenplein 2, 9120 Beveren*
- *Deelname: 50 euro, inclusief busreis, inkom Hummelo en lunch met drank in parkrestaurant Anafora in het Maximapark. De Vlinderhof en kwekerij Esveld zijn gratis.*
- *Inschrijving zo spoedig mogelijk door naam en deelname te mailen naar coisseghers@gmail.com en betaling van 50 euro op BE86 1030 5638 4350 (NIEUW REKENINGNUMMER!) van Hortus ter Saksen vzw met vermelding van naam deelnemer(s) en dagtrip Nederland*

Voorstelling tuinenreis 2019: Devon, Cornwall en Tresco

Donderdag 8 november, 20 uur

In het zuidwesten van Engeland liggen Devon en Cornwall en in het uiterste zuidwesten van Cornwall liggen de Scilly Islands, eigendom van de Duchy van Cornwall, van prins Charles dus. Daar ligt het ultieme doel van onze Hemelvaart-tuinreis van 2019. We bouwen vijf dagen op om uiteindelijk in Sint-Nicolas terecht te komen. Op de eerste dag stoppen we in de buurt van Londen. We bezoeken er de tuin van de Queen, genoemd naar Sir Eric Savill,

directeur van de bossen van de Kroon: niet overdreven groot, maar bijzonder fraai ingericht.

Op de tweede dag doen we Knighthayes aan. Dat domein is veel meer dan zijn beroemde, hellende ommuurde tuin, vol erfgoeddrassen van groenten en snijbloemen. Daarna volgt Marwood Hill garden, een charmante privétuin, met onder andere de nationale collectie van astilbes. Daarnaast staan er nog heel wat interessante bomen en struiken en boven in de tuin, krijg je ook verre landschappen te zien.

Dag drie gaat naar Rosemoor, de westelijke parel aan de kroon van de Royal Horticultural Society. Naast de oorspronkelijke tuin van Lady Anne Berry, heeft de RHS er heel wat inspirerende tuinen ontwikkeld. En het wordt misschien nog beter in The Garden House, waaraan Lionel en Katherine Fortescue de rest van hun leven wijdden, nadat Lionel met pensioen ging. Keith Wiley voegde er nog een flinke portie romantiek aan toe en begon nadien boeken te schrijven over zijn "tuinvisie". *On the wild Side* gaat over de meer naturalistische aanpak, die hij voorstaat.

En dan maar naar het alomgekende Eden Project. Meer dan een tuin van tuinen, is het ook een educatief project om de problemen van de biodiversiteit in de wereld aan te kaarten. Daarnaast is er ook aandacht voor het leven van de mensen die in de voorgestelde biomen wonen en milieuproblemen in het algemeen. Nog voor hij het Eden Project opstartte, was archeoloog Tim Smit al aan de slag met The Lost Gardens of Helligan, die hij samen met heel wat enthousiastelingen van onder een "oerwoud" tevoorschijn toverde. Het verhaal is nog niet helemaal af, maar er is al heel wat interessants te zien, zeker voor wie van tuingeschiedenis houdt.

Dag vijf voert ons naar Trelissick, een tuin met een aantal prachtige oude bomen en mooie vergezichten. Omdat we alweer verder in het westen zitten, worden de planten ook voortdurend exotischer.

In Tremenneere voegen de eigenaars daar ook nog een aantal grote kunstwerken en installaties aan toe en je krijgt er een schitterend uitzicht op de Saint-Michaelmount bovenop.

Dag zes is er een om van te snoepen, maar er is een kost aan verbonden: vroeg uit de veren en laat terug thuis. We nemen de Scillonian naar Saint-Mary's en daarna een ander bootje naar Tresco. Sint-Nicolas is het doel, meer bepaald de Benedictijnerpriorij van Sint-Nicolas. Daar schiet nauwelijks wat van over, maar de ruïnes zijn wereldberoemd onder de naam Tresco Abbey en dan vooral om zijn tuinen. Op de hele zuidhelling groeien zo'n 20.000 verschillende soorten en variëteiten van vooral subtropische planten. Je hebt er bovendien weidse uitzichten op de omliggende eilanden.

De laatste dag hebben we helemaal nodig om voor middernacht in Beveren terug te geraken.

De reis begint op OLH-Hemelvaart 2019 en duurt 7 dagen: van donderdag 30 mei tot en met woensdag 5 juni 2019. Dit is het meest waarschijnlijke scenario. Bij de voorstelling zal alles definitief zijn en de prijs bekend.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Reisbegeleiding en info: Dirk De Roose, dirk.de.roose@scarlet.be*
- *Plaats voorstelling: Hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Deelname: gratis reisvoorstelling. Inschrijven voor de reis is mogelijk van zodra de voordracht beëindigd is, gevolgd door een overschrijving van het voorschot.*

NATUURTOCHTEN

Zondag 9 september 2018: luswandeling rond de vallei van de Samson (24 km, deels GR 575)

Ten zuiden van de Maas snijdt de Samson zich een grillige weg doorheen het Condruzische plateau. Een mozaïek van bossen en kasteeldomeinen voert ons langs Mozet en Goyet, twee van de 'plus beaux villages de Wallonie'!

- *Afspraak: 9.30 uur aan de kerk van **Faulx-les-Tombes** (via E411 afrit 16 Wierde)*
- *Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of freddy.moorthamer@skynet.be*

Zondag 7 oktober 2018: luswandeling Lanaken – Grote Kiewitheide (20,8 km, deels GR561 en GR5)

Vanaf Lanaken en het domein Pietersheim betreden we het Nationaal Park Hoge Kempen. Bossen en heidegebieden wisselen mekaar af. Via Jan van Eyck en P.P. Rubens bereiken we terug de cultuurhistorische kern van Lanaken.

- *Afspraak : 9.30 uur aan het Cultureel Centrum van Lanaken aan de Jan Rosierlaan.*
- *Inschrijven bij Werner M 0494 75 84 87 of werner.stuer@scarlet.be*

Zondag 11 november 2018: luswandeling Geel - Mol (21,7 km, deels GR 561 en GR Mol - Om)

De Zuiderkempen, een golvend landschap doorsneden door moerasjes en beken die de Grote Nete en Molse Nete voeden. Drassig weiland en oevers contrasteren met het droge zand van de Belse Hei.

- *Afspraak : 9.30 uur op de parking aan de St-Dympna-kerk in centrum van Geel.*
- *Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of freddy.moorthamer@skynet.be*

Zondag 9 december 2018: luswandeling Ternat - Tomberg (23 km, deels GR 512)

Tussen Zenne en Dender, op een boogscheut van de hoofdstad, ligt het heuvelende Pajottenland, een paradijs voor wandelaars en natuurliefhebbers. Misschien pikken we onderweg een lokale 'geuze' mee.

- *Afspraak : 9.30 uur aan het station van Ternat..*
- *Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of freddy.moorthamer@skynet.be*

Zondag 13 januari 2019: luswandeling Deurne - Oelegem (25,6 km, deels GR 12 en GR 565)

We starten het nieuwe wandeljaar dicht bij huis. Tussen de Provinciale domeinen Rivierenhof en Vrieselhof drapeert zich een snoer van GR- en trage wegen langs bijna verdwenen paadjes, veldwegen en kerkwegels. De tocht biedt een verrassende variatie met kasteeldomeinen, het Groot Schijn en Albertkanaal, een fort en het eeuwenoude Zevenbergenbos.

- *Afspraak : 9.30 uur parking domein Rivierenhof aan de Rugeveldlaan.*
- *Inschrijven bij Marc M 0494 12 86 81 of marc.castelyns@scarlet.be*

Bijdrage voor alle dagtochten: 2 euro per persoon of 4 euro per gezin.

BRIEF VAN SIMON

Beveren, oranje, augustus 2018

Beste,

Hoogzomer en snikheer. Meer dan er voor zorgen dat de tuin overleeft kunnen we niet doen. Tijd dus voor een goed boek in de schaduw. In een moment van zwakte koop ik het boek van de maand. Waarom niet? Homo Deus, een kleine geschiedenis van de toekomst, van Yuval Noah Harari. Ik wil wel eens zien hoe de toekomst er voor mijn kleinkinderen zal uitzien wat betreft mens en natuur. Om kort te zijn gaat het er zo aan toe: Mensen, naast dieren en planten, zijn algoritmen. Na concepten als de menselijke ziel, de menselijke geest, God en de vrije wil ondeugdelijk of onbestaand te hebben verklaard, komt hij op de proppen met een nieuwe God nl. het dataïsme, het datageloof. Wat maakt ons als mens uniek in vergelijking met planten en dieren: het feit dat wij flexibel kunnen samenwerken. Dit concrete vermogen – en niet zoets als een eeuwige ziel of een uniek bewustzijn – verklaart onze heerschappij op aarde. Dixit Harari. Daar gaan we weer: de mens als het beste wat de evolutie voortgebracht heeft en daarom heerser over de aarde...

Zou ik Harari aanraden eens 'Het verborgen leven van bomen' van Peter Wohlleben te lezen? Zou dat iets veranderen aan zijn analyse? Harari surft doorheen de wetenschappen en plakt brokken onderzoeksresultaten aaneen tot een selectieve visie. Wohlleben heeft zich beperkt tot het zeer nauwkeurig waarnemen van wat er in het bos gebeurt en koppelt dit aan gedegen

wetenschappelijke onderzoeksresultaten van anderen. Hij moet daarbij gebruik maken van begrippen die tot nu toe niet werden toegemeten aan bomen: communicatie, afsluiten van allianties, sociaal gedrag...

Maar laten we nog een stap verder gaan. Vandaag vinden steeds meer mensen dat we niet meer op dezelfde wijze met de natuur kunnen omgaan als de laatste honderden jaren. Alhoewel het ecologisch bewustzijn groeit houdt men denkbepelden over elementaire wezens en andere natuurwezens op afstand. Gezwegen van de mensen die met deze wezens communiceren. Toch groeit hun aantal want het blijkt dat de sluier tussen de geestelijke en de fysische wereld dunner wordt. Er is blijkbaar meer tussen hemel en aarde te ontdekken dan wat de positief natuurwetenschappelijke methode ons aanreikt. Probleem is dat het waarnemen van elementaire wezens bijzondere oefening vraagt en ontwikkeling van het waarnemen met de ziel en met het hart. Dit vraagt het achterwege laten van het rationeel denken, het maken van tijd, en het aandachtig waarnemen van bijvoorbeeld een boom. Ook het herdenken van sprookjes leidt naar de poort waardoor contact mogelijk is met elementaire wezens. Sprookjes geven in verholde vorm de relaties tussen mensen en elementaire wezens weer. Jij beslist echter niet, zij beslissen of de poort tot hun wereld zich zal openen.

Alles wat de mens om zich heen waarneemt wordt door de werkzaamheid en de aanwezigheid van elementaire wezens aangebracht. Aan elke waterdruppel, elke bloem, elk blad, elke windstoot, elke waarneembare vorm liggen elementaire

wezens ten grondslag. Hun werken verschijnen voor de menselijke waarnemingsmogelijkheid terwijl zijzelf meestal onzichtbaar blijven. Men kent deze wezens als dwergen, nimfen, sylfiden en feeën. Zij hebben hun vaste plaats in sprookjes. Zij nemen kosmische levensimpulsen op en verwerklijken deze in hun samengaan met de aarde. Als men de natuur naar vorm en werking bekijkt ziet men eigenlijk hun intelligentie. De natuur gestuwd door de elementaire wezens dient de mens als ontwikkelingsmogelijkheid. De mens is er te gast. Om in contact te komen met elementaire wezens is het aangewezen de natuurfenomenen nauwkeurig te bestuderen en er aandacht aan te schenken. Via natuurbelevissen verbindt de menselijke ziel zich met de levenskring van elementaire wezens en kan de sluier die er tussen beide bestaat verdwijnen. De structuur van boomschors, de geur van het land in de morgen, de stilte van de bergen, het ruisen van de golven, de klank van een steen kan de mens tot hen voeren. Via gevoelens van verbazing en opmerkzaamheid en dankbaarheid vinden de elementaire wezens een middel waardoor zij zich verbinden met de mens. Zij willen door de mens gedragen worden en hem helpen zijn aardse taak te vervullen. Daarbij staat de mens aan de drempel tussen de fysische wereld en de geestelijke wereld. Want daar waar de fysische wereld stopt vangt de geestelijke wereld aan.

De boomgeesten meer bepaald staan ons bij in onze ontwikkeling als we aan de grens staan en denken dat de aarde dood en stom is. Elke boomgeest heeft een andere aard. De boomgeest van een berk onderscheidt zich van deze van een notenboom. Vandaar is het bestuderen van de

bomen een weg die zicht geeft op het wezen van de boomgeest. Vermits boom en boomgeest een zijn voelt de boomgeest het ook als zijn gestalte bekeken wordt. Hij ontwaakt voor de mens en zoekt het contact op.

De bomen liggen ook aan de oorsprong van het ontstaan van feeën. Het zijn geesten die tussen het lucht- en lichtelement staan. Zij hebben een diepe betekenis voor ons mensen. Elke boomsoort brengt feeën voort met een andere opgave t.o.v. de mens. Uit de vlier ontstijgen feeën die tot taak hebben kinderen te beschermen. De linde schenkt feeën die het sociale leven van de mens ontwikkelen. Vandaar dat zij dikwijls aangeplant werden op plaatsen waar veel mensen kwamen. De feeën van de hazelaar helpen de mens zijn eigen weg te vinden. De feeën van de es, de grote mysterieboom, spreken over de mysteriegeheimen die door elke mensengeneratie doorgegeven moeten worden.

De mensen vermoeden te weinig welke samenwerking hen door de bomen in grote getrouwheid wordt aangeboden. Wie zich aan hen toevertrouwt en zich bewust overgeeft aan krachten van de bomen zal mettertijd de gaven van de bomen en hun bewoners, de feeën herkennen.

Sommigen zullen zeggen: Simon weet van de warmte, anderen, neen van de ouderdom...

Maar ik zeg samen met velen: zoekt en ge zult vinden.

Lieve groeten,

Simon